

HANGILÍNUSKIPAN

Menning av hangilínuskipan, soleiðis at lína kann dragast á
og setast frá vatnrøttum stokkum av einum manni

OILWIND

FISKI▼**INNU**
GRANSKING

INNIHALDSYVIRLIT

Innihaldsyvirlit	1
Inngangur	2
Trupulleikaorðing	2
Gjøgnumgongd	3
1.	3
2.	3
3.	4
4.	6
Niðurstøða	7

INNGANGUR

Endamálið við verkætlanini var at sniðgeva og byggja eitt frumsnið til eina hangilínuloysn til vinnufiskimenn. Henda loysn skal geva fiskimonnum tann móguleika at kunna draga sínar svøvlalínur við húkum og teymum upp á vatnrættar stokkar uppsettar á dekkinum á fiskifarinum, soleiðis at tað ber til at rekja um línuna umborð og síðan hava tann móguleika at seta línuna út aftur gjøgnum eina egningartrakt uttan at skula lyfta nakra línu, men einans skumpa hana eftir stokkunum aftur til traktina. Henda loysn mátti verða tøtt og lætt fyri at kunna setast á smáar eins væl og á stórar bátar. Fyrimunirnir á eini tílíkari loysn eru effektivari fiskiskapur og tíðarsparing.

Verkætlanarbólkurin møtti ymiskum tekniskum avbjóðingum, meðan menningararbeiðið var gjørt, men við góðum íkasti frá fiskimanninum Elfinn Vang í samstarvi við OILWIND verkfrøðing og smiðir, bar til at greiða úr hondum verkætlanina við góðum úrslitum. Hetta skjal gevur eitt einfalt heildarbílagt av menningini, royndarkoyringini av hangilínuloysnini og kemur við einari eftirmeting av úrslitum.

Vit í Sp/F J. K. Joensen, OILWIND, vilja siga hjartans takk fyri gott samstarv og dyggan stuðul frá Fiskivinnuroyndum/Fiskimálaráðnum í hesi menningarverkætlan.

TRUPULLEIKAORÐING

Spurningurin, sum varð settur, var, um tað bar til at menna eitt frumsnið til eina loysn, har verandi vøruskra varð knýtt saman til eina hangilínuloysn til at nýta hjá fiskimonnum. Hvussu vildi ein tílík hangilínuloysn virkað og hvørjir fyrimunir og vansar kunnu verða í effektiviteti og tíðarsparing í fiskiskapinum?

GJØGNUNG

Arbeiðið varð búið upp í partar:

1. Teknisk menning av 3D myndlum í tættum samstarvi við Elfinn Vang, útróðrarmann úr Kaldbak.
2. Umbygging av splittaraspæli og bygging av koblingum millum vatnrættar stokkar, splittaraspæl og egningartrakt, í verkstaðnum í Miðvági. Verklig roynd inni á verkstaðnum av koblingum og vatnrættum stokki.
3. Íseting og verklig roynd umborð á bátinum Kópasker, TN 1166, seta og draga línu.
4. Eftirmeting.

1.

Í menningini av 3D myndlum í teknistovuni rann toymið í ymiskar avbjóðingar.

Eitt splittaraspæl í vøruskránni hjá OILWIND, ið kallast 07-22 og hvørs endamál er at draga línuna og skilja húkar frá, skuldi hava nakrar broytingar gjørdar, soleiðis at tað bar til at hava spælið upp eftir endanum. Eitt nýtt frontpartí skuldi sniðgevast, soleiðis at línun kundi koma inn frá einum øðrum vinkli og tó framvegis liggja í rættari legu við splittarafunkuna. Eisini skuldi endin á spælinum, har sum húkar ferðast niður í húkamagasin, endurteknast, fyri at ein kobling millum ein vatnrættan stokk og spælið kundi verða sett upp á. Hetta var arbeiði, sum tók nógva tíð, tí tað var avbjóðandi at finna út av, hvussu spælið skuldi verða í tí størri heildini. Nógvar kladdur vóru gjørdar og umrøddar í verkætlanarbólkinum.

Kobling skuldi teknast, sum kundi binda saman ein vatnrættan stokk við splittaraspælið. Rættir vinklar skuldu veljast og roynast fyri at tryggja, at húkar kundu ferðast eftir koblingunum uttan mótstøðu og eisini uttan at tað líktist fríum falli frá einari høgari hædd á splittaraspælinum og niður til vatnrætta stokkin.

Onnur kobling skuldi eisini teknast til at nýta millum egningartrakt og vatnrættastokkin, og har var størsta avbjóðingin at tálma og stýra hvussu húkurin ferðaðist gjøgnum koblingina og upp í egningartraktina. Seinni vísti tað seg, at tað var ikki veruliga loyst og neyðugt var at bæta sniðið eftir fyrsta royndartúr.

Tað var sera týðandi, at sniðið á koblingunum og samansetingini av vatnrættum stokkum, spæli og egnara varð gjørt við neyvum mátum, fyri at tað skuldi bera til at seta útgerðini upp á litla dekkinum á Kópasker. Fyrst var loysnin í síni heild teknað sum 3D myndlar á eitt teknað bátadekk, síðan vóru arbeiðstekningar gjørdar, og farið var undir at umbyggja spæl og at byggja prototypur.

2.

Arbeitt varð fyrst við splittaraspælinum og koblingini millum spælið og vatnrætta stokkin. Tær grundleggjandi broytingarnar, sum skuldu gerast framman til og aftan til á spælinum, tóku mesta av tíðini á verkstaðnum. Nýggjar rullur við kúlulegum skuldu gerast og leggjast millum plátur, ið fjala línu og húkar fyri at verja fiskimannin, henda konstruktión skuldi síðan sveisast á skrokkin á spælinum og vinklarnir skuldu legnast. Aftan til á spælinum skuldi nýtt festi til kobling gerast, og neyðugt var at leiða stong, ið húkar ferðast eftir, í nýggja støðu á koblingina.

Eftir at spælið var umbyggt og sett í rétta hædd á verkstaðnum, varð kobling millum vatnrættan stökk og spæl bygt. Skornir lutir, sum skuldu bukkast í vinklar og sveisast saman og eftirfylgjandi monterast og roynast. Nakrar smáar rættingar máttu gerast á sniðið, men sum heild tók hesin parturin av arbeiðinum líttla tíð.

Seinna koblingin var eitt vet truplari at byggja, men eftir at egningartraktin varð uppsett á verkstaðnum, vóru tær síðstu tillagingarnar gjørdar á koblingina, so at tað bar til at binda vatnrættan stökk við egningartrakina, uttan at tað noyddist gjøgnum tey vanligu Oilwind húkamagasinini.

Elfinn Vang hevði ein týðningarmiklan leiklut í menningini, hansara mongu royndir á sjónum og vitan um línufiskiskap var viðkomandi, tá virknar loysnir skuldu finnast. Hóast tað vóru avbjóðingar við at halda tíðir, serliga vegna aðrar skyldur hjá verkætlanarbólkinum, so samstarvaði fólk í verkætlanarbólkinum væl.

Teymavirkið veitti svøvlalínu, sum varð mett at skula virka væl til royndina, og síðan var farið undir at seta upp alla útgerðina umborð á Kópasker.

3.

Á verkstaðnum bleiv staðfest, at útgerðin kundi koblast saman, og tí skuldi nú gerast klárt til eina verkliga roynd á sjónum.

Arbeiðið at seta útgerðina umborð á Kópasker varð gjørt í Miðvági. Tá ein hangilínuloysn skal setast í bát, samanborið við aðra vanliga línuútgerð, so er størsti munurin og stóri týðningurin tann, at útgerðin er lægd í linju við hvørja aðra. Hesum varð ansað væl eftir.

Festir vóru gjørd, ið hóskaðu til skap á lúnning og á dekki, og síðan var útgerðin sett umborð og fest.

Tá hetta var liðugt, var næsta stigið at fara út at roynd útgerðina við at seta og draga umaftur og umaftur. Royndartúrarnir skuldu vísa, hvat útgerðin megnaði í línufiskiskapi og í færoyskum veðrið og umstøðum á sjónum. Tað var neyðugt, at royndartúrurinn skuldi kunna geva okkum eina sanna mynd av hvat hangilínuloysnin kundi gera fyri ein fiskimann.

Ein trupulleiki sum kom beinanvegin undan kav var koblingin millum egningartrakt og stokkin. Tá línan varð sett, skuldi hon ferðast í ein vinkul upp gjøgnum traktina, og tað merkti at teymar vóru togaðar í sama vinkli og harvið snaraðu húkarnir eisini og settu seg fastar í koblingini. Sniðið á koblingini og stokkunum krevur, at húkar ikki hava ein ov brattan vinkul, tá teir ferðast ígjøgnum, men tað bar ikki til, tá línan ikki kundi setast út í somu hædd, men skuldi upp gjøgnum egningartraktina. Fyri at loysa henda trupulleikan fekk koblingin bustir monteraðar á fyrri at halda einum ávísam trýsti á hvønn húk og harvið stýra ferðini og forða fyrri, at húkurin kundi snarast so nógv, at hann setti seg fastan. Eftir hesa broyting kundi línan setast út á rættan hátt.

4.

Samanumtikið vístu royndartúrarnir at verkætlanin eydnaðist.

Vit prógvaðu:

1. At tað ikki kravdi meira enn ein mann at nýta hangilínusystemið og halda alt koyrandi umborð.
2. At línan kundi setast frá einum vatnrøttum stokki gjøgnum egningartrakt.
3. At línan kundi dragast aftur á vatnrættan stokk gjøgnum splittaraspæl, so at tað verður betur tíð til at hagraiða fiskin.
4. Svøvlalínan frá Berglon egnaði seg stak væl til endamálið, og hevði rætta stíveikan og fløktist ikki, ta hon var sett ella drigin á stokk.
5. At fiskimaðurin kann rekja um línuna og gjøgnumganga húkar umborð á bátinum, so at línan verður klár at seta aftur, uttan at skula gera nakað arbeiði á landi.
6. At hangilínusystemið í stóran mun megnar at effektivisera fiskiskapin hjá einum útróðrarmanni við tað at hon kemur við stórarí tíðarsparing og eisini loyvir, at ein maður kann reka fiskiskapin uttan neyðturviliga at skulu hava hjálp frá øðrum, og tí eisini sleppur undan øðrum útreiðslum.

Ein royndartúrur nær við land varð eisini tikin á film og verður brúktur sum útgangsstøði til víðari menning av hangilínuloysnini.

NIÐURSTØÐA

Tað eydnaðist at koma á mál. Hangilínusystemið virkaði, sum ein vónaði tað skuldi, og kann gera fiskiskapin hjá einum útróðrarmanni effektivari og lønsamari.

Áhugin í hesari loysnini av fiskimonnum var stórus bæði nær og fjar meðan verkætlanin var í gongd og eisini eftirfylgjandi. Í hesi verkætlan bar tað til at byggja eina virkandi prototypu, men tað er neyðugt við víðari menning áðrenn hangilínuloysnin kann gerast ein liðug vøra, sum kann bjóðast út til marknaðin.

OILWIND hevur í hyggju at menna hesa loysn víðari og gera hana tøka til fiskimenn so skjótt tað ber til. Tað verður spennandi at síggja hvørja ávirkan hon kann hava á línufiskiskap í Føroyum og úti í heimi.

Sp/f J. K. Joensen

OILWIND

Agnar Falkvard Joensen

